

Adviesrapport

Jaarrekening 2017
&
Begroting 2019

MGR
Regio Rijk van Nijmegen



Gemeente Nijmegen
Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen
Clemens Rutten RA
Peggy van Gemert RA/AA
April 2018

Inhoudsopgave

.....in één oogopslag.....	3
Inleiding.....	4
1. Advies.....	5
1.1 Advies bij de Jaarrekening.....	5
1.2 Advies bij de Begroting.....	5
2. Algemeen.....	6
2.1 Ontwikkelingen.....	6
2.2 Opvolging adviezen.....	6
2.3 Aanvullende bijdrage sociale werkvoorziening.....	7
2.4 Loonkostensubsidies: ‘beschut werken’ komt traag van de grond.....	8
2.5 Overhead.....	10
3. Jaarrekening.....	11
3.1 Begrotingswijzigingen 2017.....	11
3.2 Resultaat 2017.....	11
3.3 Bezittingen en schulden per 31 december 2017.....	12
3.4 Accountantsverklaring.....	12
4. Begroting.....	13
4.1 Van begrotingswijziging 2018 naar meerjarenraming.....	13
4.2 Indexering en deelnemersbijdrage.....	13
4.3 BTW en VPB.....	15
5. Weerstandsvermogen.....	15
Bijlage I: Resultaat vóór en na eindafrekening.....	16
Bijlage II: Aanvullende gemeentelijke bijdrage SW.....	17

.....in één oogopslag

JAARREKENING

Goedkeurende accountantsverklaring

Rekeningresultaat: € 132.000 (voordeel)
 Resultaatbestemming: direct verwerken in gemeentelijke bijdrage

Terugbetaling budgetten:

- Loonkostensubsidie: € 205.000
- Arbeidsmatige dagbesteding: € 293.000

VERMOGENSPOSITIE

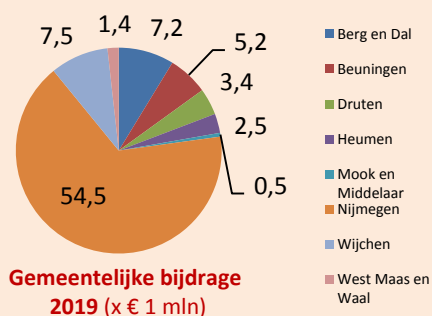
- Geen reserves bij MGR. Resultaat wordt via eindafrekening direct verrekenend in gemeentelijke bijdrage.
- Benodigde buffer voor risico's bij gemeenten:
 - o risicoprofiel MGR € 2,9 mln +
 - o verdere afbouw WSW budget

BEGROTING

- Sluitend met aanvullende gemeentelijke bijdrage SW-tekort ('19: € 6,6 mln)
- Loonkostensubsidies: meerjarig sterk stijgend door 'beschut werk'

BRN

- Compensatie 2,2% al in 2018
- Index 2019 in eerstvolgende begrotingswijziging



ADVIES

- in te stemmen met de jaarrekening 2017 en het resultaatbestemmingsvoorstel
- in te stemmen met de bijgestelde begroting 2018
- in te stemmen met de ontwerpbegroting 2019
- de meerjarenraming 2020-2022 voor kennisgeving aan te nemen
- de norm voor het overheadpercentage - berekend conform BBV-richtlijnen - te stellen op 25%
- opnemen risicoprofiel MGR € 2,9 miljoen + risico verdere afbouw WSW-budget

DEELNEMERSBIJDRAGEN (bedragen x € 1.000)

Gemeente	Jaarrekening 2017 (vóór eindafrekening)	Te verrekenen	Begroting 2019
Berg en dal	7.058	3,3	7.184
Beuningen	4.942	7,3	5.181
Druuten	3.543	5,9	3.440
Heumen	2.456	- 2,5	2.490
Mook en middelaar	409	- 0,4	484
Nijmegen	52.714	103,6	54.519
Wijchen	6.899	18,0	7.529
West Maas en Waal	1.469	- 2,8	1.442
Totaal	79.490	132	82.271

Inleiding

Dit adviesrapport bevat de uitkomsten van de beoordeling van de jaarstukken 2017 en begroting 2019 van de MGR Rijk van Nijmegen (hierna: MGR).

Hierbij is een advies geformuleerd ten behoeve van de zienswijze die gevraagd wordt van de deelnemende gemeenten bij de begroting 2019, en een advies bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 en resultaatbestemming 2017.

Op 24 april hebben wij onze bevindingen besproken met Ina Hol (Directeur), Ron van Wamel (Hoofd Bedrijfsvoering) en Marc Peters (Concerncontroller).

Tijdschema zienswijze

De jaarrekening 2017 en de begroting 2019 zijn aan de deelnemende gemeenten aangeboden op 21 maart. Volgens de BRN planning geeft de Adviesfunctie een advies aan deelnemende gemeenten op 27 april en zullen gemeenten uiterlijk 18 juni hun zienswijze indienen. De vaststelling van deze begroting en jaarrekening is gepland op 5 juli door het AB.

Werkwijze Adviesfunctie

Voor de beoordeling van de jaarstukken en de begroting hebben de gemeenten in de Regio Nijmegen de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen opgericht (hierna: Adviesfunctie). De Adviesfunctie beoordeelt de jaarstukken en begroting en brengt hierover advies uit aan de regiogemeenten.

Bijzonderheid bij de MGR is dat niet elke gemeente deelneemt in elke module (Mook en Middelaar niet sociale werkvoorziening, applicatiebeheer alleen Nijmegen). Daarbij is de gemeente West Maas en Waal geen deelnemer, maar neemt zij wel dienstverlening af op het gebied van de sociale werkvoorziening. Een nieuwe deelnemer is de gemeente Wijchen die per 1 januari 2018 is toegetreden.

Vertrekpunt bij de beoordeling zijn de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen (BRN), vastgesteld door de gemeenten in de Regio Nijmegen. Hieraan wordt getoetst. In 2017 heeft een herijking plaatsgevonden van de indexering. Kort gezegd is de index op de gemeentelijke bijdragen voor 2019 bepaald op 2% en is een compensatie over de jaren 2017 en 2018 van 2,2% toegekend. Voor een uitgebreide toelichting op de herziene indexeringssystematiek wordt verwezen naar de BRN 2019. De bijzonderheden die gelden voor de MGR worden verder in dit rapport toegelicht.

De beoordeling van de jaarstukken richt zich op de financiële verantwoording en het voorstel over de bestemming van het resultaat. Op basis van de accountantscontrole gaat de Adviesfunctie uit van de juistheid van de jaarrekeningcijfers en richt de Adviesfunctie zich op een beoordeling van deze cijfers. Daarbij worden de bevindingen in het accountantsverslag meegenomen.

Daarmee valt een inhoudelijke beoordeling van geleverde prestaties buiten de scope van de Adviesfunctie.

De beoordeling van de begroting richt zich allereerst op het realiteitsgehalte van de raming en de toepassing van de BRN normen en richt zich vooral op het jaar 2019. De meerjarenraming wordt met name gebruikt als basis voor de beoordeling van de vermogenspositie.

Een inhoudelijke beoordeling van beleidsvoornemens valt buiten de scope van de Adviesfunctie.

Zowel bij de jaarstukken als de begroting worden de risico's en de risicobeheersing in ogenschouwen genomen.

1. Advies

1.1 Advies bij de Jaarrekening

Wij adviseren de deelnemende gemeenten van de MGR regio Rijk van Nijmegen om:

A. In de stemmen met de jaarrekening 2017

In te stemmen met het bestemmingsvoorstel om het voordeel van € 132.000 - ten opzichte van de laatste begrotingswijziging - te verrekenen in de gemeentelijke bijdragen.

In de jaarrekening is deze verrekening met de gemeenten al meegenomen (zie uitleg [§ 3.1](#))

1.2 Advies bij de Begroting

Wij adviseren de deelnemende gemeenten van de MGR regio Rijk van Nijmegen om:

- A. In te stemmen met de bijgestelde begroting 2018
- B. In te stemmen met de begroting 2019
- C. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2020-2022
- D. De norm voor het overheadpercentage - berekend conform BBV-richtlijnen - te stellen op 25%

De MGR houdt zelf geen buffer aan om risico's op te kunnen opvangen. Daarom worden deelnemende gemeenten geadviseerd om deze risico's in hun eigen jaarrekening en begroting op te nemen in de paragraaf Weerstandsvermogen (zie verder [§ 5](#)). Dit uitgaande van het (gewogen) risicoprofiel van de MGR van € 2,9 miljoen, naar rato van deelname. Wat hier niet in zit is het risico van een verdere afbouw van het WSW-budget door het Rijk, voor zover hier in de raming niet al rekening mee is gehouden. Immers, de MGR gaat uit van een kostendekkende deelnemersbijdrage voor de sociale werkvoorziening, waardoor dit risico bij de gemeenten ligt.

2. Algemeen

2.1 Ontwikkelingen

In de jaarstukken en de begroting begint de MGR met de inhoudelijke ontwikkelingen en resultaten. Hierbij ligt de nadruk op de module Werkbedrijf als meest beleidsrijke module. In beide stukken gaat de MGR voor het Werkbedrijf in op de realisatie van de doelstellingen. Hieruit blijkt dat de prestatieafspraken over uitstroom, toegevoegde waarde per SW-medewerker en het aantal mensen in arbeidsmatige dagbesteding zijn behaald. Enkele ontwikkelingen:

- Door uitstroom is het aantal SW-medewerkers afgenomen van 2.196 in 2015 naar 1.923 in 2017. Het gemiddeld aantal SE komt eind 2017 uit 1.644, dit is 4,5 lager dan verwacht bij de tweede begrotingswijziging.
- Het ziekteverzuim bedroeg eind 2015 nog 19,4%, maar is eind 2017 gedaald naar 16%. Doelstelling voor 2018 is 15% en daarna zo dicht mogelijk bij het landelijk gemiddelde (nu: 14%).
- De toegevoegde waarde van SW-medewerkers is gestegen van € 6.800 per fte in 2016 naar € 7.127 in 2017. In 2018 en 2019 is 7.587 geraamd per fte, een verwachte stijging van € 460.

Overige noemenswaardige ontwikkelingen zijn:

- De verbouwing van het pand op de Boekweitweg, gericht op het verbeteren van de werkomstandigheden, wordt in juli 2018 afgerond. In dit pand staan ook kantoorruimtes leeg; hierover lopen gesprekken met potentiële huurders. Daarbij staat het pand aan de St. Teunismolenweg, van het voormalige SW-bedrijf Breed, in de verkoop.
- Er wordt een nieuwe applicatie voor het Werkbedrijf ontwikkeld waarin de verschillende applicaties - die eerder vanuit gemeenten zijn meegekomen - worden verenigd.
- Met andere SW-bedrijven in de provincie Gelderland zijn gegevens vergeleken over onder andere verzuim, toegevoegde waarde en de inzet van verschillende werkvormen. Hoewel dit nuttige informatie oplevert, moet dit verder worden geanalyseerd. De MGR geeft aan dat het onderling vergelijken van SW-bedrijven wordt bemoeilijkt door verschillen in bedrijfsvoering, kostenstructuur en takenpakket.
- Het is de bedoeling dat het participatiebudget in de toekomst in de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt opgenomen. Dit betekent dat deze middelen voor gemeenten in principe vrij besteedbaar worden. De MGR verzoekt gemeenten in de aanbiedingsbrief om zorg te dragen voor expliciete besluitvorming over de overheveling van deze rijks gelden in de toekomst. Dit om verschillende interpretaties over de omvang te voorkomen. De MGR zal mogelijke alternatieve bekostigingssystematieken voor het onderdeel Werk verkennen.

2.2 Opvolging adviezen

Vorig jaar heeft de Adviesfunctie een aantal adviezen gegeven over onder andere de leesbaarheid van de jaarrekening en begroting. De Adviesfunctie merkt positief op dat de MGR hieraan opvolging heeft gegeven door:

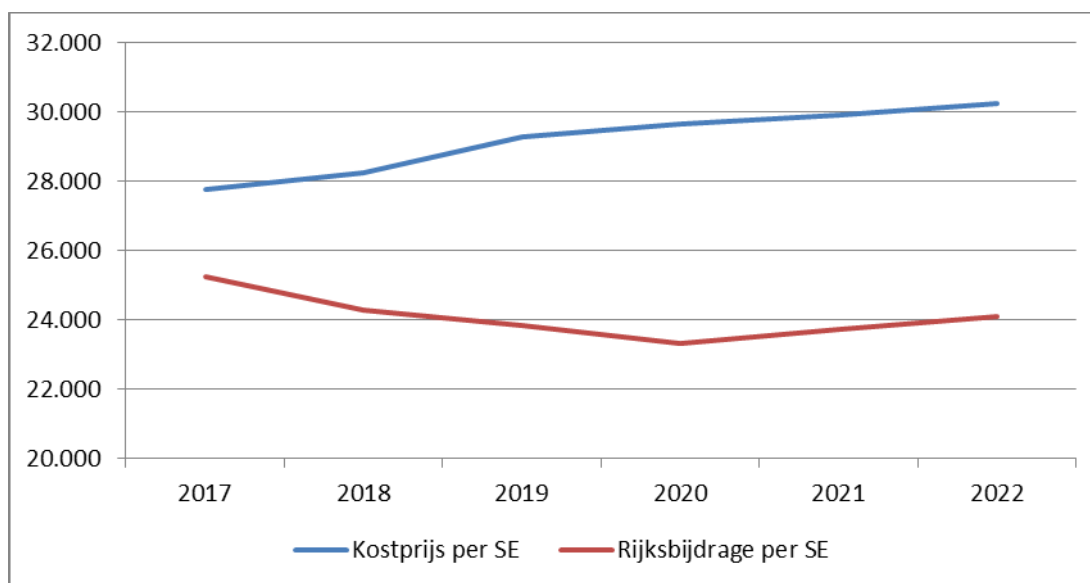
- De laatste begrotingswijziging te vervroegen door de *tweede* kwartaalrapportage als uitgangspunt te nemen, in plaats van de *derde* kwartaalrapportage. Dit heeft gemeenten in staat gesteld hun begroting over het lopend boekjaar nog bij te stellen, wat uitleg scheelt in de gemeentelijke jaarrekening.

- Bij cijfermatige tabellen aan te geven welke activiteiten onder welk BBV-taakveld vallen. Dit om te voorkomen dat een lezer door het verplicht rapporteren op taakvelden niet meer kan volgen of het bijvoorbeeld over loonkostensubsidie of arbeidsmatige dagbesteding gaat.
- In de bijlage van de jaarrekening een consolidatiestaat op te nemen zodat cijfers per module zijn terug te herleiden naar het totaaloverzicht van baten en lasten.

Op onderdelen zijn nadere tips ter verbetering meegegeven. Zo kan in een bestuursparagraaf een samenvatting worden gegeven van de begroting en jaarrekening.

2.3 Aanvullende bijdrage sociale werkvoorziening

Sinds het Rijk heeft besloten de sociale werkvoorziening af te sluiten voor nieuwe instroom, wordt het WSW-budget afgebouwd. Het probleem is dat dit niet parallel loopt met de afbouw van de kosten. In bijlage 3 van de begroting wordt als volgt grafisch in beeld gebracht hoe de kostprijs per SE¹ langzaam stijgt, terwijl het rijksbudget juist daalt.



De kern van het probleem is dat de kosten van de SW in beperkte mate beïnvloedbaar zijn. Zo zit ongeveer 80% van de kosten ‘vast’ in de salariskosten van de SW-medewerkers. Dat de MGR de toegevoegde waarde van SW-medewerkers weet te verhogen én de kostprijs per SE in lijn ligt met de begroting is positief, maar kan het financiële tekort nooit oplossen.

De MGR heeft geen algemene reserve en daarmee geen buffer om risico's op te kunnen vangen. Daarom is in het verleden ook afgesproken dat het risico van een verdere afbouw van het WSW-budget bij de gemeenten zelf ligt. Hierop voortbordurend gaat de MGR uit van een kostendeekkende deelnemersbijdrage: aantal SE x kostprijs. Dit betekent dat gemeenten niet alleen het rijksbudget overhevelen, maar daar bovenop moeten toeleggen vanuit algemene middelen (= *aanvullende bijdrage*). Vanwege de omvang van de rijksbijdrage (+/- 40 miljoen) leidt een kleine procentuele daling hierin al snel tot een significante stijging van de *aanvullende bijdrage* van gemeenten.

¹ SE staat voor sociale equivalent en is een aanduiding vanuit de aanstellingsuren van de medewerker en de handicapfactor van de medewerker.

De MGR verwacht dat de aanvullende bijdrage – in beperkte mate beïnvloedbaar - van € 3,0 miljoen in 2017 verder zal oplopen tot € 4,3 miljoen in 2020 en pas daarna zal stabiliseren.

De Adviesfunctie ziet dat gemeenten de komende jaren nog steeds vanuit algemene middelen zullen moeten toelagen op de SW. Door de jaarlijkse uitstroom neemt de omvang hiervan op termijn wel af. Hoewel de Adviesfunctie inziet dat de beïnvloedingsfeer van de MGR op de SW-kosten betrekkelijk is, vindt zij het wenselijk dat de MGR de deelnemende gemeenten informeert over de ontwikkeling van de aanvullende bijdrage die gemeenten moeten doen uit algemene middelen. Immers, gemeenten moeten hiervoor ruimte vinden in hun begroting. Op de volgende plekken in de aangeboden stukken kan de MGR gemeenten informeren over de aanvullende gemeentelijke bijdrage in de SW.

- *Jaarrekening*: verloopoverzicht 2017 van ontwerpbegroting naar jaarrekening*. Oftewel, hoe zijn de inzichten over het afgelopen boekjaar gewijzigd.

- *Begroting*: meerjarenraming 2018-2022, nieuwe begroting 2019 in vergelijking tot vorige begroting 2018*. Oftewel, hoe zijn de inzichten in 1 jaar gewijzigd, met het oog op de gemeentelijke voorjaarsnota*.

- *Aanbiedingsbrief*: inzicht geven in meerjarige ontwikkeling

- *Paragraaf Weerstandsvormen*: in schema risico-inventarisatie meenemen 'verdere afbouw WSW-budget' – voor zover niet al meegenomen in de ramingen - inclusief bedrag. Immers, gemeenten moeten rekening houden met dit risico.

* In overleg met de MGR zijn het verloopoverzicht 2017 en de meerjarenraming toegevoegd als bijlage bij dit Adviesrapport.

Uit de meerjarenraming in bijlage II van dit adviesrapport blijkt wel dat de aanvullende bijdrage van gemeenten - ten opzichte van de vorige begroting - neerwaarts is bijgesteld. Dit betekent dat de MGR er vanuit gaat dat gemeenten (+ 5 ton) minder hoeven bij te leggen dan vorig jaar nog werd gedacht.

Dit komt doordat de MGR de verwachte uitstroom nu baseert op eigen ervaringscijfers – in combinatie met pensioenuitstroom per gemeente - in plaats van die van het ministerie. De werkelijke uitstroom bleek de afgelopen jaren namelijk hoger dan de cijfers van het ministerie, wat leidde tot terugbetalingen in de jaarrekening.

2.4 Loonkostensubsidies: 'beschut werken' komt traag van de grond

Voor de arbeidsmatige dagbesteding en de loonkostensubsidies (onderdeel Werk) krijgt de MGR vooraf een budget per gemeente. Tussentijds kan de MGR geld teruggeven op basis van een begrotingswijziging; na afloop van het jaar wordt per gemeente definitief afgerekend op basis van werkelijke bestedingen. In de jaarrekening leidt dit in de balans direct tot een terugbetalingsverplichting aan gemeenten. Omdat specifiek per gemeente wordt afgerekend, raakt dit het jaarrekeningresultaat van de MGR niet.

Bij arbeidsmatige dagbesteding houdt de MGR op een budget van € 2,4 miljoen, 3 ton over. Daarmee liggen de kosten van de arbeidsmatige dagbesteding 'redelijk' in lijn met de begroting. Dit geldt niet voor de loonkostensubsidies, waar de kosten de afgelopen jaren steeds achter blijven bij de verwachtingen. Uit de volgende opstelling blijkt dat over 2017 oorspronkelijk bijna € 1,8 miljoen was geraamd, terwijl uiteindelijk minder dan de helft nodig bleek.

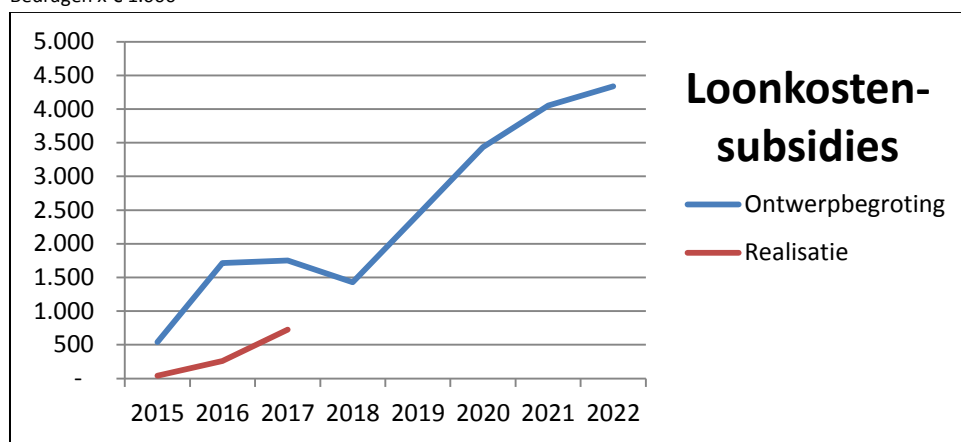
Loonkostensubsidies 2017

Bedragen x € 1.000

Rapportage	Opgesteld	2017
Ontwerpbegroting	Apr '16	1.750
Herziene begroting	Apr '17	1.429
2de begrotingswijziging	Nov '17	929
Jaarrekening	Apr '18	724

Tegelijkertijd zien we in de begroting meerjarig een sterke stijging. Dit ondanks dat de afgelopen 3 jaar de realisatie sterk achterbleef bij de ontwerpbegroting.

Bedragen x € 1.000



De meerjarige stijging heeft alles te maken met de verplichting om per 1 januari 2017 betaald werk aan te bieden voor mensen met een indicatie 'beschut werk'. Het Rijk heeft op basis van het aantal (oude) WSW-ers een inschatting gedaan voor het aantal benodigde beschutte werkplekken. Landelijk hebben gemeenten echter problemen om deze mensen te identificeren. De MGR verwacht dat deze vraag de komende jaren wel op gang komt, naarmate dit meer geïndiceerd wordt. Dit is vertaald in bovenstaande stijgende lijn in de ramingen. De Adviesfunctie sluit echter niet uit dat gemeenten op de korte termijn hun ingelegde geld deels terug krijgen. Omdat dit geld uit het inkomensdeel van de Participatiewet komt, is dit echter niet vrij besteedbaar. Voor gemeenten is het wel belangrijk om aan de voorkant zo goed mogelijk te weten hoeveel ze waaraan kwijt zijn, zodat zij daarin keuzes kunnen maken.

De Adviesfunctie adviseert de MGR om de uitnutting van de beschikbare budgetten voor loonkostensubsidies tussentijds nauwlettend te volgen en begrotingswijzigingen te maken waar nodig. Hieraan gerelateerd steunt de Adviesfunctie de toezegging van de MGR, naar aanleiding van de zienswijzen rondom de kaderbrief, om in de derde kwartaalrapportage van 2018 een meer expliciet beeld te geven over de uitvoering van het nieuwe beschut werken.

Los van de hoogte van de raming geeft de MGR in de aanbiedingsbrief aan dat zij bij de loonkostensubsidies en de arbeidsmatige dagbesteding naar een andere afrekeningsystematiek. Omdat nu wordt afgerekend op basis van de realisatie per gemeente zijn er ook bij een voordeel op totaalniveau gemeenten die moeten bijbetalen. Dit is afwijkend van de andere taken binnen de module 'Werk'. De MGR wil daarom naar een systematiek die meer recht doet aan de regionale uitvoering en solidariteit tussen gemeenten.

2.5 Overhead

Als onderdeel van de vernieuwing van de verslaggevingsregels (BBV) zijn in 2016 taakvelden ingevoerd (uniforme categorieën van activiteiten) en moeten de kosten van overhead voortaan afzonderlijk in beeld worden gebracht. Naar aanleiding hiervan concludeerde de MGR eerder dat regionale afspraken over de bepaling en omvang van de overhead moesten worden herijkt.

Dit jaar heeft de MGR de overheadpercentages bepaald op basis van regionale afspraken (26%) én op basis van de nieuwe BBV richtlijnen (25%). De MGR constateert dat de regionale berekeningsmethodiek veel interpretatieruimte geeft, terwijl de nieuwe BBV-richtlijnen in meer detail zijn uitgewerkt. Om die reden geeft de MGR de voorkeur aan de BBV-systematiek.

De Adviesfunctie steunt de voorkeur van de MGR om voor de berekening van het overheadpercentage aan te sluiten bij de nieuwe BBV-richtlijnen. Daarbij stelt de Adviesfunctie voor om de norm nu vast te stellen op 25%, overeenkomstig huidige regionale afspraken.

In bijlage 7 van de begroting wordt de meerjarige ontwikkeling van het overheadpercentage weergegeven, volgens beide benaderingen. Hierin lijkt de regionale benadering meerjarig een licht stijgende lijn in te zetten, terwijl de BBV een dalende trend laat zien. De MGR geeft aan dat dit jaar de focus lag op de BBV-berekening, een belangrijk aandachtspunt bij de accountantscontrole, waardoor de waarde van voornoemd verschil betrekkelijk wordt geacht.

3. Jaarrekening

3.1 Begrotingswijzigingen 2017

In de herziene begroting over 2017 (opgesteld in april 2016) bedroegen de totale lasten € 92,7 miljoen. In de laatste begrotingswijziging die in november 2017 volgde vallen er twee dingen op. Allereerst het aframen van de loonkostensubsidies met € 0,5 miljoen (zie ook § 2.4). Ten tweede het masterplan ‘terugdringen bijstandstekort’ van de gemeente Nijmegen (meerjarig: € 3,8 mln, 2017: € 0,5 mln). Deze en andere ‘plussen’ en ‘minnen’ leiden tot gewijzigde begrote lasten van € 92,6 miljoen; op totaalniveau een minimale aanpassing.

De Adviesfunctie signaleert dat in de laatste begrotingswijziging alleen ‘plussen en minnen’ zijn opgenomen zonder vermelding van het gewijzigde lasten- en batentotaal. Dit bemoeilijkt een aansluiting met de gewijzigde begrotingscijfers in de jaarrekening; hoewel de MGR dit voor de beoordeling alsnog inzichtelijk heeft gemaakt.

De Adviesfunctie adviseert de MGR om bij elke begrotingswijziging ook het nieuwe lasten- en batentotaal te vermelden.

3.2 Resultaat 2017

Bedragen x € 1.000

Lasten		Baten		Resultaat	
92.408	-/-	92.376	=	32	(nadeel)
		Vrijval reserve ICT			
		164			
		Eindafrekening/teruggaaf gemeenten			
		132		(voordeel)	

In de jaarrekening vielen de kosten en opbrengsten beiden ongeveer 3 ton lager uit dan de laatste begrotingswijziging in november 2017 (€ 92,7 miljoen), met een klein nadeel onderaan de streep van € 32.000 (0,03%). Tegelijkertijd viel een vorig jaar gevormde reserve van € 164.000, voor het versnellen van ICT-migraties, vrij ten gunste van het resultaat. In plaats van het presenteren van een positief resultaat van € 132.000 heeft de MGR direct een eindafrekening/terugbetaling verwerkt in de jaarrekening. In de toelichting op het resultaat (jaarstukken hoofdstuk 2) was het streven het resultaat vóór en na de eindafrekening in beeld te brengen. Helaas is hierin een foutje geslopen. Omdat bovenstaande opstelling is gebaseerd op de juiste cijfers is in [bijlage I](#) van dit rapport de opstelling opgenomen zoals die had moeten zijn.

Doordat in de toelichting op de baten en lasten (jaarstukken hoofdstuk 7) de eindafrekening al is verwerkt in de tabellen geven deze een nihil resultaat. Immers, de baten zijn al verminderd met het bedrag wat moet worden terugbetaald. De tekstuele toelichting op de cijfers onder de tabellen hebben echter als vertrekpunt het resultaat vóór de eindafrekening. Hierdoor sluiten de cijfers in de tekstuele toelichting niet aan op de tabellen.

De Adviesfunctie adviseert de MGR om in cijferopstellingen (ook) het resultaat vóór de eindafrekening te presenteren, zodat de lezer kan volgen waar de realisatie uiteindelijk afwijkt van de laatste begrotingswijziging.

Het nadeel ten opzichte van de laatste begroting van € 32.000 is hoofdzakelijk het saldo van een 'voordeel' bij de sociale werkvoorziening (€ 156.000, 0,3%) en een 'nadeel' bij informatie & applicatiebeheer. Bij de SW was het aantal SE 4,5 lager dan verwacht bij de laatste begrotingswijziging. En rondom ICT viel de inflatie in werkelijkheid hoger uit dan geïndiceerd. Daarnaast valt op dat door de migraties automatiseringsprojecten uitlopen en doorschuiven naar 2018. Dit speelde vorig jaar ook.

Tot slot valt op dat bij het onderdeel Werk 3 ton aan overige bedrijfsopbrengsten zijn gerealiseerd, zonder dat deze geraamd waren. Dit betreft het detacheren van medewerkers extern.

3.3 Bezittingen en schulden per 31 december 2017

Los van de kosten en opbrengsten die in 2017 zijn gemaakt geeft de balans per 31 december de bezittingen en schulden van de MGR weer. Hierin vallen de volgen punten op:

- De verbouwwerkzaamheden op de Boekweitweg hebben vertraging opgelopen. Hierdoor is het hiervoor beschikbaar gestelde investeringskrediet nog niet benut; dit schuift door naar 2018.
- De reorganisatievoorziening vanuit het voormalige werkvoorzieningschap Breed is in 2017 met 2,5 ton verhoogd naar 8 ton. Dit komt doordat het herplaatsen van de laatste groep boventallige medewerkers achterloopt op de verwachtingen.
- In 2017 is een nieuwe langlopende lening afgesloten om de investeringen te kunnen bekostigen.

Verder is het een gegeven dat de MGR geen eigen vermogen heeft.

3.4 Accountantsverklaring

De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven bij de jaarrekening. Daarmee geeft hij aan dat de cijfers kloppen (getrouwheid) en volgens de regels tot stand zijn gekomen (rechtmatigheid). In het accountantsverslag merkt de accountant positief op dat in het inkoop/aanbestedingsproces verbeteringen zijn doorgevoerd aan de voorkant. Wel geeft de accountant aan dat de bewustwording en het gedrag van medewerkers op dit punt kan worden aangescherpt.

4. Begroting

4.1 Van begrotingswijziging 2018 naar meerjarenraming

De laatste begrotingswijziging van november 2017 is meteen de basis voor de herziene begroting over 2018 en onderstaande meerjarenraming vanaf 2019.

Lasten Bedragen in € 1.000	MGR totaal						
	R 2017	B 2018	B 2018 w	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022
Overhead	14.370	15.255	15.937	16.386	16.679	16.960	17.008
Inkomensregelingen	724	2.194	1.428	2.430	3.432	4.051	4.335
Begeleide participatie	55.223	54.366	54.206	53.598	51.845	49.398	46.623
Arbeidsparticipatie	13.729	14.212	14.537	13.223	12.048	12.157	12.487
Totaal Programmalasten	84.046	86.027	86.108	85.637	84.002	82.565	80.452
Overhead MGR	8.362	7.816	7.635	7.340	7.272	7.163	7.187
Totaal lasten	92.408	93.843	93.743	92.977	91.275	89.729	87.639

Meerjarig worden de volgende ontwikkelingen zichtbaar:

- *‘Overhead’ (= ICT)*
Bij de iRvN zien we dat de ICT-ramingen in 2018 opwaarts zijn bijgesteld na toetreding van de gemeente Wijchen (2018: € 871.000). De stijgende lijn meerjarig is het gevolg van afschrijvingslasten op nieuwe investeringen, omdat de iRvN nog in een opbouwfase zit.
- *Inkomensregelingen*
De kosten van loonkostensubsidies laten met het nieuwe ‘beschut werken’ een sterk stijgende lijn zien tot € 4,3 miljoen in 2022. Dit ondanks dat op dit onderdeel budgetten de afgelopen jaren grotendeels niet werden uitgenut (zie § 2.4)
- *Begeleide participatie*
De kosten van de sociale werkvoorziening dalen van € 55 miljoen in 2017 naar € 47 miljoen in 2022. Echter, doordat de rijksbijdrage harder daalt moeten gemeenten de komende jaren steeds meer toeleveren uit algemene middelen (zie § 2.3). Zoals toegelicht in bijlage 4 van de begroting is de basis voor de bekostiging van de SW het aantal SE per gemeente.
- *Arbeidsparticipatie*
De ramingen voor arbeidsparticipatie liggen op de korte termijn hoger, maar dalen in 2019 weer. Dit komt door het masterplan ‘terugdringen bijstandstekort’ van de gemeente Nijmegen wat in 2019 afloopt (‘18: € 2,2 mln, ‘19: € 0,8 mln). Hetzelfde geldt voor andere maat- en meerwerkafspraken (‘18: € 1,2 miljoen, ‘19: € 0,5 mln). Deze budgetten worden apart gevolgd en per gemeente afgerekend. Uit navraag blijkt dat op onderdelen doelstellingen worden behaald met minder middelen; dit zal terugkomen in de eerstvolgende begrotingswijziging.

4.2 Indexering en deelnemersbijdrage

Index

In de begrotingsrichtlijnen 2019 is de index op de gemeentelijke bijdragen voor 2019 bepaald op 2% en is met terugwerkende kracht een compensatie over de jaren 2017 en 2018 van 2,2% toegekend. In afwijking van deze richtlijn is de indexering met terugwerkende kracht van 2,2% al vanaf 2018 opgevoerd.

Daarentegen is de index van 2% over 2019 nog niet meegenomen doordat de MGR de BRN anders had geïnterpreteerd. Dit met uitzondering van de (verwachte) CAO-stijging bij de SW. Deze is in de CAO SW (1-1-15 t/m 31-12-18) gekoppeld aan de loonprijsontwikkeling (LPO) en resulteert over 2018 en 2019 in een totale toename van de loonsom per FTE van 7,4%.

De indexering is overigens slechts van toepassing op een deel van de begroting: zoals ICT, personeel, afschrijving op investeringen en overige lasten. Dit komt doordat de gelden voor de activiteiten bij de module Werk een andere oorsprong kennen. In onderstaande analyse van de deelnemersbijdrage wordt hierop ingegaan.

De Adviesfunctie wijst gemeenten erop dat de MGR in volgende begrotingswijziging dit najaar de BRN-indexering van 2% over 2019 alsnog zal toepassen.

Deelnemersbijdrage

In bijlage 2 en 3 van de begroting wordt de gemeentelijke bijdrage gespecificeerd vanuit het volgende totaaloverzicht.

Gemeentelijke bijdrage 2019 (x € 1.000)	Werkbedrijf						iRvN		BO	Totaal
	WERK				SW	Vastgoed	Auto-matisering	Info & applicatie		
	Basis dvl	Meerwrk	AD	WLKS						
Berg en Dal	1.124		274	228	4.673	26	835		24	7.184
Beuningen	466		251	205	3.313	18	911		18	5.181
Druten	333		82	97	2.451	13	451		13	3.440
Heumen	221		144	57	1.529	8	520		11	2.490
Mook en Middelaar	110		82	23			263		5	484
Nijmegen	12.333	1.539	1.306	1.587	24.965	136	7.695	4.837	120	54.519
Wijchen	957		251	232	5.057	28	992		13	7.529
West Maas en Waal					1.442					1.442
Totaal	15.544	1.539	2.389	2.430	43.430	229	11.668	4.837	204	82.271

Uit de beoordeling valt het volgende op per module:

Bij *Werk* (participatiewet) gaat het om het participatiebudget vanuit het Rijk wat gemeenten 1-op-1 overdragen (bron: septembercirculaire 2017), een inschatting van de benodigd budgetten voor arbeidsmatige dagbesteding (deel WMO-budget) respectievelijk loonkostensubsidies (regulier en nieuw beschut) én het overeengekomen meerwerk (Nijmegen: regulier + materplan).

Terwijl het participatiebudget een vast budget is waarmee de MGR uit moet komen, wordt bij de arbeidsmatige dagbesteding en de loonkostensubsidies na afloop van het boekjaar per gemeente afgerekend op basis van werkelijke bestedingen.

Bij de *SW* wordt een kostendekkend tarief bepaald per SE. Dit wordt per gemeente vermenigvuldigd met het aantal SE. Het rijksbudget (bron: septembercirculaire 2016) wordt hierop in mindering gebracht, waarna de aanvullende gemeentelijke bijdrage resteert (zie splitsing in bijlage 3 van de begroting).

Bij de *iRvN* zijn de budgetten voor automatisering respectievelijk applicatiebeheer verhoogd na toetreding van Wijchen en op basis van de indexering. In 2019 geeft dat het volgende beeld:

Ontwerpbegroting '19 + Wijchen + DVO uitbreiding ODRN + raming 2,2% = **Herziene begroting '19**
 11,3 mln + 1,0 mln + 0,14 mln + 0,273 mln = **12,7 mln**

4.3 BTW en VPB

Omdat de module Werkbedrijf overheidstaken uitvoert is voor dit onderdeel bij de oprichting fiscaal gekozen voor een BTW-koepelvrijstelling. Het voordeel hiervan is dat het Werkbedrijf over de ontvangen gemeentelijke bijdragen geen BTW hoeft af te dragen. Het nadeel is echter dat het Werkbedrijf de BTW aan de inkoopkant niet zelf kan terugvragen. Deze BTW schuift de MGR door naar de gemeenten die deze BTW wél kunnen terugvragen. Door hiervoor facturen te versturen naar de gemeenten krijgt de MGR de BTW alsnog terug, terwijl het de gemeente per saldo niets kost. Over 2017 gaat dit om een bedrag van € 1,3 miljoen.

Specifiek voor de re-integratie speelt al jaren de discussie welke btw terug te vragen is en wat als kostenpost resteert. De gemeente Nijmegen heeft een nieuw standpunt hierover voorgelegd aan de Belastingdienst gekoppeld aan een BTW-teruggaaf over voorgaande jaren. Aangezien deze taken sinds 2015 bij de MGR liggen heeft de MGR het standpunt van Nijmegen overgenomen. Een afwijkend standpunt kan leiden tot correcties.

Voor de vennootschapsbelasting is de MGR met de Belastingdienst tot overeenstemming gekomen dat zij niet VPB-plichtig zijn. Belangrijk argument hierbij is dat een tekort of overschot jaarlijks met de gemeenten wordt afgerekend.

5. Weerstandsvermogen

De MGR houdt zelf geen buffer aan om risico's om te kunnen vangen. Naast fiscale redenen (zie [§ 4.3](#)) past dit bij de gedachte dat een gemeenschappelijke regeling een verlengstuk is van de deelnemende gemeenten. Een risico van de MGR is daarmee ook een risico voor de gemeenten. Dit betekent dat de gemeenten de risico's van de MGR naar rato moeten opnemen in hun begroting en jaarrekening.

Als we alle risico's simpelweg optellen komen we op het *maximale* risico (MGR: verwachtingswaarde). Als we er rekening mee houden dat risico's zich wél of niet kunnen voordoen en in de praktijk nooit tegelijkertijd, komen we op een gewogen risicoprofiel (MGR: benodigde weerstandscapaciteit). De risico-inventarisatie van de MGR is ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar, met uitzondering van twee nieuwe risico's. Dit betreft het mogelijk uitkeren van een transitievergoeding aan langdurig zieken respectievelijk het uitlekken van persoonsgegevens (BIG). Dit verhoogt het risicoprofiel tot maximaal € 5,7 miljoen (was € 3,9 mln) en gewogen € 2,9 miljoen (was € 2,0 mln).

Zoals eerder aangegeven (zie [§ 2.3](#)) mist de Adviesfunctie het risico 'verdere afbouw WSW-rijksbudget' – voor zover niet al meegenomen in de ramingen - in het schema risico-inventarisatie. In het advies voorin dit rapport ([zie § 1.2](#)) zijn gemeenten geadviseerd om bovengenoemde risico's in hun eigen jaarrekening en begroting op te nemen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

De Adviesfunctie raadt de MGR aan de risico's periodiek te bespreken² en steunt het voornemen van de MGR om de risico's een plek te geven in de kwartaalrapportages.

² Conform de notitie 'risicomanagement, voorzieningen en weerstandsvermogen'

Bijlage I: Resultaat vóór en na eindafrekening

Onderstaande tabel komt in de jaarstukken terug in hoofdstuk 2 als toelichting op het resultaat. Omdat deze een fout bevatte, volgt hierna de juiste opstelling. Dit heeft geen invloed op het resultaat.

Bedragen in € 1.000	Totale baten	Totale lasten	Resultaat voor eindafrekening	Eindafrekening	Saldo van baten en lasten	Gerealiseerd resultaat
WerkBedrijf	78.674	78.484	190	190	0	0
Bestuursondersteuning	286	285	1	1	0	0
iRvN	15.948	16.171	-222	-58	-164	0
Consolidatie	-2.533	-2.533	0	0	0	0
Totaal	92.375	92.408	-32	132	-164	0

Bijlage II: Aanvullende gemeentelijke bijdrage SW

Verloop 2017 van ontwerpbegroting naar jaarrekening

Aanvullende bijdrage ¹⁾ SW (x € 1.000)	Ontwerpbegroting 2017	Bijstelling begroting 2017	2de begrotingswijziging 2017	Begrotingcijfers jaarrekening 2017	Realisatie 2017	Verschil
	A	(+/-) B	(+/-) C	D = A+B+C	E	E-D
Berg en Dal	236	219	-101	354	504	150
Beuningen	195	109	-77	227	270	43
Druten	8	225	-201	32	126	94
Heumen	123	19	31	174	43	-130
Nijmegen	357	2.021	-440	1.939	1.733	-206
Wijchen	243	250	-105	388	344	-44
West Maas en Waal	-53	187	-65	69	6	-63
Totaal	1.109	3.032	-957	3.184	3.027	-156

Meerjarig 2018-2022: begroting 2019 in vergelijking tot begroting 2018

Aanvullende bijdrage ¹⁾ SW (x € 1.000)	R2017	P 2018	P 2019	P 2020	P 2021	P 2022
Berg en Dal	504	675	828	970	866	794
Ontwerpbegroting 2018	608	742	772	843	751	
Beuningen	270	491	632	716	602	518
Ontwerpbegroting 2018	356	408	533	581	527	
Druten	126	209	324	363	318	235
Ontwerpbegroting 2018	333	381	403	434	394	
Heumen	43	116	184	207	180	147
Ontwerpbegroting 2018	10	73	281	309	277	
Nijmegen	1.733	2.568	3.631	4.262	3.929	3.430
Ontwerpbegroting 2018	2.300	2.794	4.326	4.699	4.251	
Wijchen	344	599	815	914	716	575
Ontwerpbegroting 2018	465	663	870	927	842	
West Maas en Waal	6	98	161	181	173	157
Ontwerpbegroting 2018	69	117	255	276	247	
Totaal ontwerpbegroting 2019	3.027	4.756	6.575	7.614	6.783	5.856
Totaal ontwerpbegroting 2018	4.141	5.178	7.441	8.068	7.291	